

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Кафедра Режисури та драматургії кіно і телебачення
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва

Олена АЛЕКСАНДРОВА

«15» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЙСТЕРНІСТЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Третій (освітньо-творчий)
(третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма ОТП Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво
(назва освітньої програми)

Розробники:

Марченко С.М., доцент кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Інституту екранних мистецтв КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, кандидат мистецтвознавства, доцент (гарант програми).

Марченко В.В., доцент кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Інституту екранних мистецтв КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, доцент, заслужений діяч мистецтв України.

Викладачі:

Марченко С.М., доцент кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Інституту екранних мистецтв КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, кандидат мистецтвознавства, доцент.

Марченко В.В., доцент кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Інституту екранних мистецтв КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, доцент, заслужений діяч мистецтв України.

Ілленко М.Г., доцент кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Інституту екранних мистецтв КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, доцент, заслужений діяч мистецтв

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення

Протокол від 23.09.25 № 1

Завідувач кафедри _____ Володимир ОСЕЛЕДЧИК

Пролонговано:

на 2025/2026 н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20 № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20 № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20 № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20 № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання											
	денна						заочна					
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова											
Рік навчання	1		2		3							
Семестр	1	2	3	-	-	-						
Кількість кредитів	6 кредитів											
	2	2	2	-	-	-						
Загальний обсяг годин	180 годин											
	60	60	60	-	-	-						
	Індивідуальні											
	16	16	16	-	-	-						
	Самостійна робота											
	44	44	44	-	-	-						
Вид підсумкового контролю	залік	залік	залік	,	,	,						

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Майстерність за спеціальністю» - формування та поглиблення професійної режисерської майстерності здобувачів третього рівня вищої освіти у сфері аудіовізуального мистецтва засобами інтеграції творчої практики, теоретичного осмислення та дослідницького експерименту.

Дисципліна спрямована на розвиток здатності аспіранта до свідомого, рефлексивного й концептуально обґрунтованого створення аудіовізуальних творів, формування індивідуальної режисерської позиції, власної естетики та авторського методу роботи з екранною реальністю.

Курс забезпечує перехід від інтуїтивної творчості до структурованого художнього дослідження, у межах якого фільм, сцена, образ, драматургія та візуальний стиль стають інструментами пізнання та формування нових форм екранного мислення.

Завданням навчальної дисципліни є сформувати в аспірантів здатність до самостійної режисерської, дослідницької та педагогічної діяльності:

- розвиток навичок свідомого управління екранною мовою (кадр, монтаж, звук, ритм, акторська присутність, візуальна композиція);
- формування здатності до аналітичного й концептуального мислення у процесі створення проєкту фільму;
- дослідження та формування індивідуальної режисерської ідентичності;
- інтеграція теорій кіно, медіа та перформативних практик у власну творчість;
- розробка та перевірка режисерських гіпотез через творчі експерименти;

- формування авторського методу творення екранної роботи;
- підготовка та апробація творчого мистецького проєкту (фільму) як дослідницького результату;
- формування здатності до педагогічної трансляції режисерського досвіду.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною

Після завершення дисципліни здобувач повинен бути здатним:

- РН1.** Застосовувати сучасні методи художнього й наукового пізнання для аналізу та створення аудіовізуальних творів.
- РН2.** Формулювати режисерські гіпотези та перетворювати їх у структуру фільму або проєкту.
- РН3.** Створювати концептуально цілісні аудіовізуальні твори, що поєднують драматургію, візуальну мову, звук і монтаж.
- РН4.** Критично оцінювати власну творчу практику та вбудовувати її у сучасний кінематографічний дискурс.
- РН5.** Розробляти та застосовувати авторський режисерський метод.
- РН6.** Здійснювати апробацію мистецького проєкту та аналізувати її результати.
- РН7.** Формувати педагогічні моделі на основі власної режисерської практики.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
КІНОРЕЖИСЕР ЯК КОНСТРУКТОР СМИСЛІВ. ФОРМУВАННЯ РЕЖИСЕРСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ														
1 рік навчання / 1 семестр:														
ТЕМА 1. Режисер - автор екранної реальності	15					4	11							
ТЕМА 2. Художня проблема та драматургічна гіпотеза проєкту фільму.	15					4	11							
ТЕМА 3. Моделі кінематографічної творчості та методи режисури	30					8	22							
Усього	60					16	44							
ЕКРАННА ДІЯ														
1 рік навчання / 2 семестр:														
ТЕМА 4. Аудіовізуальні засоби кінематографічної виразності	15					4	11							

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
ТЕМА 5. Творчий експеримент у режисурі	15					4	11							
ТЕМА 6. Верифікація фільму в контексті сучасного кіно	30					8	22							
Усього	60					16	44							
МЕТОД І ПЕДАГОГІКА														
2 рік навчання / 3 семестр:														
ТЕМА 7. Авторський режисерський метод	15					4	11							
ТЕМА 8. Апробація фільму	15					4	11							
ТЕМА 9. Педагогічний потенціал режисерського методу	30					8	22							
Усього	60					16	44							
Разом:	180					48	132							

4. Програма навчальної дисципліни

I семестр – КІНОРЕЖИСЕР ЯК КОНСТРУКТОР СМИСЛІВ

ТЕМА 1. Режисер – автор екранної реальності

1.1. Авторство в кінематографі як теоретична та практична проблема

Кінематограф не є нейтральною фіксацією реальності. Він створює екранну онтологію – власну систему часу, простору, причинності та присутності. Режисер – це не лише координатор виробництва, а суб'єкт, що продукує світ.

У цій темі аналізуються:

- теорії авторського кіно (auteur theory -Трюффо, Базен)
- «смерть автора» (Барт)
- автор як функція дискурсу (Фуко)
- автор як виробник кінематографічних режимів бачення (Дельоз)

Режисер постає не як «той, хто виражає себе», а як той, хто формує спосіб існування зображень і часу.

1.2. Режисер як конструктор світогляду

Кадр – це не зображення, а позиція погляду.

Монтаж – не склеювання, а модель мислення.

Звук – не доповнення, а організація присутності.

Режисерська мова (мова кіно):

- визначає, хто (що) саме на екрані буде побаченим найперше?
- наголошує, хто (що) у зображенні найважливіше?
- формує ритм сприйняття світу

Фільм трактується як форма художнього дослідження реальності.

Фільм – це завжди світоглядна аудіовізуальна технологія відображення та сприйняття світу («світоглядна машина»).

1.3. Формування режисерської позиції

Аспірант формує:

- естетичні пріоритети
- філософські межі
- спосіб роботи з реальністю

Режисерська позиція – це: унікально-авторський спосіб бачити, ставити питання та вибудовувати світ у фільмі.

Завдання для виконання:

1. Написати есе: «Яку реальність створюють фільми, які мене сформували?»
2. Проаналізувати 3-х режисерів як авторів екранних світів (не стилів).
3. Сформулювати власну початкову авторську позицію щодо власного проєкту (1–2 сторінки).

Ключові слова: авторство; теорія авторського кіно (auteur theory); екранна реальність; художня онтологія; фільм як світ; суб'єкт авторства; режисерський погляд; інтенціональність; екранний світ; образ часу; образ простору; семіотика кіно; наративна перспектива; поліфонія смислів; відповідальність автора; режисер як смислотворець; світоглядна позиція; ідеологія зображення; інтерпретація реальності; фільм як висловлювання; екзистенційна перспектива; режисерська ідентичність.

Рекомендована література:

Базова: 9, 10, 13, 14, 19, 21, 24, 33, 42

Допоміжна: 2, 4, 7

ТЕМА 2. Художня проблема та драматургічна гіпотеза фільму

2.1. Художня проблема

Художня проблема – концептуальне ядро твору, що відображає внутрішній конфлікт між уявленням автора про реальність та її екранною репрезентацією.

Проблема – не тотожна темі. Фільм починається не з сюжету – витоки кінокартини в глибині проблемного питання автора до реальності.

Проблема – конфлікт між тим, яким світ реально є, і тим, як ми його сприймаємо. Напр.: *не про «самотність» героя, а про «неможливість бути почутим у гіперкомунікативному світі».*

2.2. Гіпотеза як форма мислення

Режисер мислить так: Що станеться, якщо я організую реальність ось так?
Фільм – це експеримент з реальністю.

2.3. Проблема → мова

Проблема визначає:

- ритм
- тип кадру
- тип монтажу
- спосіб використання звуку
- жанрову структуру

Завдання для виконання:

1. Сформулювати 3 художні проблеми, які вас насправді турбують.
2. Для однієї з проблем – побудувати режисерську гіпотезу одного з аспектів вашого проєкту фільму.
3. Описати, якою має бути мова цього фільму.

Ключові слова: художня проблема; ядро фільму; смисловий конфлікт; екзистенційна колізія; тема; мотив; режисерський запит; драматургічна гіпотеза; припущення про світ; дослідницька позиція; фільм як експеримент; авторська інтенція; конфлікт значень; проблематизація; концепт фільму; структурна ідея; зв'язок змісту та форми; мова кіно; образна логіка; візуальна аргументація; драматургічне мислення.

Рекомендована література:

Базова: 2, 6, 8, 12, 23, 36, 38, 39

Допоміжна: 5, 10, 15, 34

ТЕМА 3. Моделі кінематографічної творчості

3.1. Класичні

- міфологічна (Кемпбелл, Лукас)
- психологічна (Бергман)
- реалістична (Росселліні, Дардени)
- формалістська (Айзенштейн, Грінуей)

3.2. Сучасні

- постнарративні
- VR та XR-структури
- системи з використанням штучного інтелекту (AI-асистовані системи);
- нелінійні світи

3.3. Власна методика

Аспірант створює не «стиль», а систему прийняття рішень.

Завдання для виконання:

1. Побудувати карту моделей (прийомів, стилей), які вам близькі.
2. Визначити, що вам (не) підходить (ви лишаєте, або відкидаєте).
3. Сформувати чернетку власного режисерського методу.

Ключові слова: аристотелівська драматургія; класична режисура; режисерський метод; наративна модель; модель творчості; психологічний реалізм; монтажна школа; формалістська модель; авторське кіно; модерністська режисура; постмодерністська модель; неолінійний наратив; іммерсивне кіно; трансмедіа; документальна модель; перформативність; інтермедіальність; гібридні форми; метод постановки; стратегія режисури; система прийомів; творча логіка.

Рекомендована література:

Базова: 7, 9, 10, 13, 14, 16, 19, 28, 30, 41, 42

Допоміжна: 2, 8, 10, 13

Зарубіжна (оригінальна): 20

II семестр – ЕКРАННА ДІЯ

ТЕМА 4. Аудіовізуальні засоби кінематографічної виразності

- 4.1. Кадр як філософія візуального простору.
- 4.2. Час як категорія художньої матерії.
- 4.3. Монтаж – організація часу і простору.
- 4.4. Звук – організація присутності та емоційної атмосфери.
- 4.5. Акустична драматургія. Саунддизайн.

Завдання для виконання:

Зняти 3 сцени однією події (в межах теми вашого проєкту):

- Використовуючи зображальний ресурс кадру.
- Використовуючи зображальний ресурс монтажу.
- Використовуючи зображальний ресурс звуку.

Порівняти смисли.

Ключові слова: кадр; план; ракурс; композиція; глибина кадру; глибинна мізансцена; світло; колір; фактура зображення; кінематографічний простір; візуальна драматургія; монтаж; внутрішній та зовнішній ритм; темп; тривалість кадру; кінематографічний час; монтажні переходи; асоціативний монтаж; контраст; звук; діалог; закадровий голос; музика; шум; тиша; акустичний простір; аудіовізуальний контрапункт; саунд-дизайн; звукова перспектива; акустична драматургія.

Рекомендована література:

Базова: 5, 9, 13, 14, 16, 35, 37

Допоміжна: 1, 2, 5

ТЕМА 5. Творчий експеримент

5.1. Формування експериментальної задачі. Гіпотеза → тест → результат.

5.2. Проведення експерименту. Зйомки, імпровізація, альтернативні методи.

5.3. Аналіз і корекція. Рефлексія та інтерпретація.

Фільм як лабораторія.

Завдання для виконання:

Поставити експеримент: застосувати

- альтернативні методи роботи з актором;
- нову візуальну логіку;
- нову структуру часу;

Описати гіпотезу → результат → висновки.

Ключові слова: творчий експеримент; художня гіпотеза; дослідницьке кіно; режисерська лабораторія; експериментальна задача; змінні параметри; режисерський ризик; імпровізація; альтернативні методи зйомки; нефіксований сценарій; випадковість як інструмент; перформативність; документальність; гібридні форми; рефлексія; інтерпретація результатів; корекція задуму; повторний експеримент; методологія художнього дослідження.

Рекомендована література:

Базова: 12, 14, 18, 28, 41, 42

Допоміжна: 4, 6

ТЕМА 6. Верифікація фільму в контексті сучасного кіно

6.1. Сучасні тренди. Пост-кіно, гібридні форми, XR, AI.

6.2. Порівняльний аналіз. Фільм у полі інших практик.

6.3. Інноваційна цінність. Чи створює фільм нову мову?

Оцінювання потенціалу проєкту щодо глядацького сприйняття: «Чи має ваш мистецький проєкт шанс для зацікавлення вашого уявного глядача?»

Завдання для виконання:

Порівняти свій проєкт із:

- трьома сучасними фільмами;
- з XR-проєктом;
- з AI-проєктом.

Ключові слова: верифікація фільму; сучасний кінопроцес; пост-кіно; гібридні формати; XR-наративи; AI-кінематограф; інтерактивне кіно; трансмедіа; порівняльний аналіз; культурний контекст; фестивальна екосистема; арт-хаус; мейнстрим; експериментальне кіно; інноваційна цінність; нова мова кіно; естетична новизна; технологічна інновація; авторська унікальність; вплив на кіномову.

Рекомендована література:

Базова: 1, 15, 21, 30, 31, 36

Допоміжна: 7, 11, 15

III семестр – МЕТОД І ПЕДАГОГІКА

ТЕМА 7. Авторський режисерський метод

7.1. Структура методу. Стиль, теми, інструменти.

7.2. Принципи роботи. Як ухвалюються рішення.

7.3. Метод у практиці. Стійкість і масштабованість.

Завдання для виконання:

Описати свій метод:

- принципи
- інструменти
- логіку прийняття рішень
- моменти схожості з іншими методами

Ключові слова: авторський метод; режисерська система; стиль; тематичне ядро; інструментарій; художні принципи; логіка рішень; метод мислення; повторюваність прийомів; режисерська ідентичність; стратегія постановки; інтуїція і структура; адаптивність методу; стійкість; масштабованість; застосування методу в різних проєктах; трансфер метод.

Рекомендована література:

Базова: 9, 10, 19, 30, 41

Допоміжна: 6, 11, 13

ТЕМА 8. Апробація

- 8.1. Логіка апробацій проєкту. Покази, тестові аудиторії, (не)очікувані реакції.**
8.2. Корекція окремих епізодів проєкту. Монтажні, структурні зміни.
8.3. Доопрацювання та підготовка проєкту до захисту

Завдання для виконання:

Провести:

- покази знакових епізодів
- тестування на певній аудиторії
- корекції

Задokumentувати відгуки.

Ключові слова: апробація; тестові покази; фокус-групи; глядацька реакція; критичний фідбек; авторське читання; непередбачувані інтерпретації; монтажні правки; структурна корекція; наративні зміни; драматургічна оптимізація; режисерський контроль; фінальна версія; фестивальний стандарт; презентаційна форма; підготовка до захисту.

Рекомендована література:

Базова: 23, 36, 38, 39

Допоміжна: 13, 16

ТЕМА 9. Педагогічний потенціал

- 9.1. Режисерський досвід, що можна передати. Методи, принципи, логіка.**
9.2. Освітні формати викладання режисури. Режисер як педагог. Формування шкіл та стилів.

Завдання для виконання:

На основі власного методу розробити:

- модуль лекцій (курс занять) на основі здійсненого проєкту
- майстер-клас

Ключові слова: передача досвіду; режисер як педагог; авторська школа; методика навчання режисури; дидактика творчості; навчальні моделі; педагогічна інтерпретація методу; принципи навчання; студійна система; менторство; майстерня; формування стилю; відтворюваність методу; освітні формати; спадковість художніх шкіл.

Рекомендована література:

Базова: 3, 4, 20, 30

Допоміжна: 12, 13

5. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
- наочні методи: ілюстрація, демонстрація, спостереження;
- проблемний;
- дослідницький;
- практичний.

Виконання програми передбачає індивідуальні заняття та самостійну роботу. Аспірант разом із викладачем формують концепцію творчого мистецького проєкту, окреслюють практичну складову, уточнюють об'єкт, предмет, завдання та методологію дослідження.

Викладач допомагає аспіранту сформулювати власний погляд на художньо-дослідницьку проблему, на проведення пошуків (експериментів), розробку методичних вправ та інструментів, на здійснення аналізу джерел, наукової літератури, на розгляд тенденцій у аудіовізуальних мистецтвах.

Самостійна робота аспіранта спрямована на рефлексію власного досвіду в контексті засвоєних джерел, на документування результатів пошуків (експериментів) та практичну реалізацію авторських ідей у мистецькому проєкті.

Усі завдання самостійної роботи виконуються письмово і мають стати матеріалом для наукового обґрунтування проєкту.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1 рік навчання, 1 семестр			
1	Сформулювати авторську позицію щодо проблематики майбутнього проєкту	Матеріал для ВСТУПУ наукового обґрунтування	25
2	Визначитись із власною мистецькою проблемою та особистою мистецькою мотивацією проєкту.	Матеріал для РОЗДІЛУ I наукового обґрунтування	25
1 рік навчання, 2 семестр			
3	Обрати магістральну модель власної творчості й описати її застосування у проєкті.	Матеріал для РОЗДІЛУ II наукового обґрунтування	50
2 рік навчання, 3 семестр			
4	Визначити ключові засоби виразності, включно зі специфічними для проєкту.	Матеріал для РОЗДІЛІВ II-III наукового обґрунтування	25

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
5	Визначитись із творчим пошуком (експериментом), очікуваним результатом, що може бути використаний у процесі виконання проєкту.	Матеріал для РОЗДІЛІВ II-III наукового обґрунтування	25
2 рік навчання, 4 семестр			
6	Зробити емпіричний висновок про відповідність або новизну власного підходу.	Матеріал для ВСТУПУ та ВИСНОВКІВ наукового обґрунтування	50
3 рік навчання, 5 семестр			
7	Скласти короткий опис власного авторського методу.	Опис власного авторського методу. Матеріал для презентації проєкту	25
8	Провести апробацію проєкту.	Матеріал 15-20 хв. доповіді. Звіт	25
3 рік навчання, 6 семестр			
9	Створити план спецкурсу на основі власного методу.	План спецкурсу. Доповідь	50

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	25	50
Виконано всі завдання самостійної роботи відповідно до тем курсу (наявні незначні недоліки що не впливають на зміст). Продемонстровано глибоку обізнаність з джерелами та сучасними мистецькими практиками. Сформульовано переконливу авторську позицію та художню проблему. Результати пошуків (експериментів) задокументовано, висновки логічні та методично обґрунтовані. Самостійну роботу інтегровано до структури творчого мистецького проєкту, що вивіщує його якість та новизну.	21-25	41-50
Завдання самостійної роботи виконано частково, але простежується спроба дотримання тем курсу. Аналіз джерел та мистецьких практик має окремі прогалини, проте містить базові елементи системності. Авторська позиція та художня проблема сформульовані нечітко, але присутні. Експерименти проведено, результати частково обґрунтовані.	11-20	31-40
Завдання самостійної роботи виконано частково або поверхово. Аналіз джерел та практик неповний, відсутня системність. Авторська позиція та художня проблема сформульовані нечітко. Пошуки (експерименти) проведено, але їх результати не мають достатнього обґрунтування.	6-10	11-30

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	25	50
Самостійна робота лише частково впливає на якість мистецького проекту.		
Завдання самостійної роботи не виконано або виконано на низькому рівні. Відсутній аналіз джерел та практик, немає зв'язку з темами курсу. Авторська позиція та художня проблема не визначені. Пошуки (експерименти) не проведено. Самостійна робота не має впливу на якість мистецького проекту.	0-5	0-10

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної та позааудиторної роботи відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів.

Поточний контроль: виконання завдань на індивідуальних заняттях та завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль (2, 4, 6 семестри) – залік.

Метод контролю: Комплексна презентація творчого мистецького проекту, яка включає методологічне обґрунтування вибору художнього твору, засобів та методів роботи, результати проведених підготовчих заходів та творчих експериментів і їх верифікацію, а також звіт про ступінь підготовки та загальну готовність проекту. Презентація має продемонструвати сформовану авторську позицію, здатність до концептуального мислення, розробку індивідуального авторського методу та педагогічний потенціал отриманих результатів, забезпечуючи цілісне уявлення про рівень професійної майстерності здобувача та готовність до реалізації творчого мистецького проекту.

8. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль 2, 4, 6 семестри - залік									
Види робіт	Семестр								
	1			2			3		
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9
Самостійна робота	25	25	50	25	25	50	25	25	50
Разом	100			100			100		
	залік			залік			залік		

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

9. Рекомендована література

Базова

1. Алфьорова З. (2014). Екранна форма новітньої доби в контексті мультимедійності. *Культура України*. Вип. 47. С. 156–162.
2. Бабік, А. (2023) Сценаристів у нас нема. Роздуми про неіснуючу професію Київ: К.І.С.
3. Безгін О. (2020) Флорентійські принципи для підготовки доктора мистецтва // *Культурологічна думка*. № 18. С. 147-155. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-18-2020-2.147-155>
4. Безгін О., Успенська О. (2022) Методичне забезпечення вітчизняного мистецько-освітнього простору: досвід підготовки докторів мистецтва // *Культурологічна думка*. № 21. С. 168-178. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-21-2022-1.168-178>.
5. Брюховецька, Л. (2020) Майстри кінозображення. Кінематографічні студії. Випуск одинадцятий. Київ, «Кіно-Театр».

6. Вайно, М. (2015) Сценарна майстерність. Навч. посібник. Івано-Франківськ: Місто-НВ.
7. Воглер, К. (2018) Шлях митця: Міфологічна структура для письменників та сценаристів / Пер. з англ. М. Матвієнко. Київ: Видавництво Фабула.
8. Голіченко, Ю. (2017). Історії навколо нас: класична драматургія. Посібник з кінодраматургії. Київ: Центр учбової літератури, Ч.1.
9. Горпенко, В. (2000) Архітектоніка фільму. Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища: У 5 т. Київ: ДІТМ.
10. Горпенко, В. (2001). Предмет і матеріал режисури аудіовізуальних мистецтв. Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр. Вип. 2. / Редкол.: А. Чебикін (голова) та ін. Київ: «Кий».
11. Госейко, Л. (2005) Історія Українського кінематографа 1896-1995. Пер. з французької: Станіслав Довганюк, Любомир Госейко. Київ: Книжкове видавництво «КІНО-КОЛО».
12. Еґрі, Л. (2017) Мистецтво драматургії: Як створювати глибокі та багатовимірні персонажі / Пер. з англ. О. Красюк. Київ: Віват.
13. Зубавіна І. (2008). Час і простір у кінематографі. Інститут проблем сучасного мистецтва АМУ. Київ: «Щек».
14. Ілленко, Ю. (1999) Парадигма кіно. Київ: «Абрис».
15. Канівець І. А. Реалізації проєктів віртуальної реальності як різновиду варіативного екранного твору. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2018. № 22. С. 120–125. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.22.2018.217065>.
16. Кац, Стівен Д. (2024) Кадр за кадром. Візуалізація від концепту до екрана. Пер. з англ. Яна Босак. Київ: «ArtHuss».
17. Кемпбел, Дж. (2020) Тисячоликий герой Перекладач Олександр Мокровольський. Видавництво «Тerra Incognita».
18. Кисельов, Ю. (2011) Мистецтво документального кіно. Харків: ХНУМ, 241 с.
19. Кісін, В. (1999) Режисура як мистецтво і професія. Життя. Актор. Образ. Із творчої спадщини. Київ, Вид. дім «KM Academia».
20. Корилючук Н. І., Дзевицька Л. С., Василюк-Зайцева С. В. (2023). Проблеми та перспективи сучасної освіти України: спроби наукової рефлексії. *Академічні візії*. Вип. 16. С. 1–13. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7664630>.
21. Куцепал С. (2013). Світ Ж. Дельоза: ризома, сенс, нонсенс. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. № 54. С. 216–222.
22. Лукіч, А. (2024) Мої думки про кіно. Як перекласти життя на сценарій? Конспект українського сценариста. Київ: «Видавництво Stetovych».
23. Маккі, Р. (2021). Оповідь. Субстанція, структура, стиль та принципи письмової екранізації. Київ: АРК. ЮЕЙ.
24. Марченко, С. (2024) Мова кіно в світлі метатеорії мовознавства професора К. М. Тищенка. С. 37-42. *Матеріали Першої міжнародної наукової конференції пам'яті професора Костянтина Тищенка*. 10-12 жовтня 2024 року. Київ КНУШ, 272 с.

25. Миколайчук, І. (2008) Сценарії. Упорядник Марія Миколайчук. Вступ. ст. Л. Брюховецької. Київ: «Редакція журналу «Міжнародний туризм».
26. Миславський, В. (2007). Кінословник. Терміни, визначення, жаргонізми. Харк. держ. ун-т мистецтв ім. М. П. Котляревського. Харків.
27. Мусієнко, О. (2009). Українське кіно: тексти і контекст. Київ: «Глобус-Прес».
28. Мусієнко, О. (2018). Модернізм і авангард. Єдність протилежностей. Кінематограф ХХ ст. Київ, Логос.
29. Нариси з історії кіномистецтва України (2006) / Редкол.: В. Сидоренко та ін.; Інститут проблем сучасного мистецтва академії мистецтв України. Київ: «Інтертехнологія».
30. Петрова, О., Фарафонов, Б., Миславський В. (2019) Режисура аудіовізуальних творів Навчальний посібник. Частина 1 і Частина 2. Харків.
31. Роздобудько, І., Санін, О. (2016) Кіно на папері. Збірник. Київ: «Нора Друк».
32. Рутковський, О. (2007) Український словник-довідник екранних медіа [Т: лексикон кіно, телебачення, відео та Інтернету– Київ: ІМФЕ імені М.Т. Рильського НАН України. С. 120–125. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.22.2018.217065> середовищі. *Мистецтвознавство. Соціальні комунікації. Медіапедагогіка* :
33. Скуратівський, В. (1997) Екранні мистецтва у соціокультурних процесах ХХ століття: Генеза. Структура. Функція: У 2-х ч. Київ: КМЦ «Поезія».
34. Сторр, В. (2022) Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. Видавництво «Наш формат».
35. Стулій А. (2024) Особливості монтажного мислення в сферичних аудіовізуальних творах. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. №1 С. 410-415.
36. Трубі, Д. (2018) Анатомія історії: 22 кроки до створення шедевра / Пер. з англ. О. Кальнич. Київ: Видавництво «Основи».
37. Українська кінооператорська школа (2020). Вибране. Зб. наук статей. Упор. і наук. ред. Л. Брюховецька Кінематографічні студії. Випуск десятий. Київ, «Кіно-Театр», ВД «Освіта України».
38. Філд, С. (2011) Кіносценарій. Основи написання / Пер. з англ. О. Якименко. Київ: Видавництво Основи.
39. Філд, С. (2021) Сценарна майстерність. Вирішення сценарних проблем / Пер. з англ. Т. Вавренюк. Київ: ArtHuss.
40. Чубасов, В. (2005) Вступ до спеціальності "Кінотелемистецтво" : навч. Посібник. Київ: КиМУ.
41. Ширман, Р. (2015). Обдури мене! Мок'юментарі в кіно і на телебаченні: Монографія. Київ: КНУКіМ.
42. Шкляревський, Г. (2014) Вікно у реальність. Режисура аудіовізуальних мистецтв. Київ, Видавець Карпенко В.М.

1. Дінур Е. Посібник з візуальних ефектів для кінематографістів. Мистецтво й техніки візуальних ефектів для режисерів, продюсерів, монтажерів та операторів. Київ : ArtHuss, 2024. 210 с.
2. Мітрі, Ж. Теорія кіно. Київ: Основи, 2003. 352 с.
3. Селбі Е. Анімація. Київ: ArtHuss, 2019. 224 с.
4. Бодріяр Ж. (2004) Симулякри і симуляція. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 230 с.
5. Болл М. (2024). Метавсесвіт. Як він змінить нашу реальність. Київ : Артбукс, 503 с.
6. Гріффітс, К., & Кості, М. (2020). Посібник із креативного мислення. Видавництво "Ранок".
7. Зубавіна І. Б. Онтологія віртуального простору: екранознавчі зшитки. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2021. 376 с.
8. Леві Л. (2017) Планета Ріхар. Моя неймовірна подорож зі Стівом Джобсом у створення історії розваг. Київ, 400 с.
9. Лозинський Р. (2023) Номадологія, ризома і геофілософія у творах Ж. Дельоза та Ф. Гваттарі. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 10 с.
10. Клеон О. (2019) Кради як митець. Креативні «фішки», про які тобі ніхто не розповість. Видавництво "КСД".
11. Краковецький О. (2024) ChatGPT, DALL·E, Midjourney. Як генеративний штучний інтелект змінює світ. Видавництво «ArtHuss».
12. Марченко, І. (2024) Освітні медійні інновації у світових навчальних практиках. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.* № 35, С. 234–243, DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.35.2024.318142>
13. Марченко, І. (2025). Формат і медіум у цифрову епоху: трансформації аудіовізуального мистецтва. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.* № 36, С. 190—198, DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.36.2025.332824>
14. Marchenko, S. (2023). Non-fiction cinema of independent Ukraine. *Images. The International Journal of European Film, Performing Arts and Audiovisual Communication*, 34(43), 57–75. doi.org/10.14746/i.2023.34.43.4 [Неігрове кіно незалежної України]
15. Міллер, Д. (2022). Створи Story Brand. Розкажи історію бренду, і тебе почують / Пер. з англ. В. Дешка. Харків: Віват.
16. Сегер, Л. (2011). Робимо гарний сценарій геніальним. Посібник з написання і переробки кіносценаріїв від голлівудського консультанта. Третє вид. Київ, Інсайтмедіа.
17. Снайдер, Б. (2020) Врятуйте котика! Остання книга з написання сценаріїв, яку вам коли-небудь знадобиться / Пер. з англ. В. Гриценко. Київ: ArtHuss.

Зарубіжна (оригінальна) фахова література:

18. Field, S. (1998) The Screenwriter's Problem Solver: How to Recognize, Identify, and Define Screenwriting Problems. Bantam Books.
19. Field, S. (2005) Screenplay: The Foundations of Screenwriting. Bantam Dell.
20. Indick, W. (2004) Psychology for screenwriters: building conflict in your script Studio City, CA.
21. McKee, R. (1997) Story: Substance, Structure, Style and the Principles of Screenwriting. HarperCollins.
22. Truby, J. (2007) The Anatomy of Story: 22 Steps to Becoming a Master Storyteller. Faber & Faber.
23. Turner, B. (2008) The screenwriter's handbook : the essential companion for all screenwriters. New York : St. Martin's Griffin.

Інформаційні ресурси:

Українські сайти:

- Сценарна майстерня URL: <http://screenplay.com.ua>
- Кінофестиваль «Відкрита ніч» URL: <https://www.facebook.com/vidkrytanich>
- Детектор Медіа URL: <http://detector.media/>
- Національна Рада України з питань телебачення і радіомовлення URL:

<https://webportal.nrada.gov.ua/>

- Академія української преси URL: <http://www.aup.com.ua/>

Зарубіжні сайти короткометражних фільмів та сценаріїв:

- European Audiovisual Observatory URL:

<https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/>

- Short of the Week URL: <https://www.shortoftheweek.com/>
- Shore Scripts URL: <https://www.shorescripts.com/>
- Film Shortage URL: <https://filmshortage.com/>
- <https://www.filmshortage.com/WonderFox> Software URL:

<https://www.videoconverterfactory.com/>

- Vimeo URL: <https://vimeo.com/>